

479

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

z dnia 27 czerwca 1997 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu, przetwórstwie zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego.

Na podstawie art. 237¹⁵ § 2 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w:

- 1) młynach,
- 2) kaszarniach i płatkarniach,
- 3) wytwórniach pasz i suszarniach roślin paszowych,
- 4) elewatorach i magazynach zbożowych.

§ 2. Pracodawca jest obowiązany wyposażyć stanowiska pracy związane z obsługą maszyn i urządzeń technicznych w szczegółowe instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 3. 1. Prace remontowe wewnątrz komór do magazynowania zbóż i ich przetworów oraz wewnątrz urządzeń technicznych, do których wchodzi się przez włazy, mogą być wykonywane po uprzednim:

- 1) poleceniu wydanym przez pracodawcę lub osobę przez niego upoważnioną,
- 2) ich opróżnieniu i oczyszczeniu z resztek surowcowych lub przetworów zbożowych oraz przewietrzeniu,
- 3) zablokowaniu lub odłączeniu urządzeń zasypowych i odbiorczych od źródeł zasilania na czas wykonywania prac remontowych lub konserwacyjnych oraz wywieszeniu tabliczki z napisem „Uwaga nie uruchamiać — remont”.

2. Przy pracach wewnątrz komór do magazynowania zbóż i ich przetworów oraz wewnątrz urządzeń technicznych, niezależnie od obowiązków, o których mowa w ust. 1, należy przestrzegać w szczególności następujących zasad bezpieczeństwa:

- 1) opuszczanie pracownika do wnętrza komory do magazynowania zbóż i ich przetworów oraz do wnętrza urządzenia technicznego powinno odbywać się za pomocą sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości, wyposażonego w automatyczny hamulec i blokadę ruchu,
- 2) pracownik znajdujący się w komorze do magazynowania zbóż i ich przetworów powinien być asekurowany przez dwie osoby i wyposażony w odpowiednie do stopnia zagrożenia środki ochrony indywidualnej,

3) w czasie przebywania pracownika wewnątrz komory do magazynowania zbóż i ich przetworów lub wewnątrz urządzenia technicznego wszystkie włazy powinny być otwarte, a jeżeli jest to nie wystarczające do zapewnienia wymaganej jakości i ilości powietrza, należy stosować jego stały nadmuch.

3. W razie konieczności wejścia do komory wypełnionej zbożem, otwór górny komory powinien być otwarty, a zasuwą nad dolnym przenośnikiem zamknięta.

4. Niedopuszczalne jest:

- 1) opuszczanie pracownika do komory wypełnionej zbożem poniżej nawisu ziarna,
- 2) uwalnianie się z linki asekuracyjnej i urządzenia chroniącego przed upadkiem z wysokości w czasie pracy w komorze do magazynowania zbóż oraz ich przetworów.

§ 4. Maszyny i urządzenia techniczne stosowane przy magazynowaniu, przetwórstwie zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego powinny być podłączone do instalacji odprowadzającej ładunki elektrostatyczne.

§ 5. 1. Wirujące części maszyn i urządzeń technicznych mogące stanowić zagrożenie powinny być osłonięte.

2. Pasy pędni znajdującej się na wysokości do 2 m od poziomu podłogi oraz usytuowane przy pomostach dla obsługi powinny być osłonięte.

3. Jeżeli zastosowanie osłon na pędniach, o których mowa w ust. 2, nie jest możliwe ze względów technicznych, pędnie powinny być zabezpieczone przed dostępem osób w czasie ruchu maszyn.

§ 6. Stacjonarne maszyny i urządzenia techniczne, przy których eksploatacji może następować wydzielanie się pyłu, powinny być wyposażone w wentylację odciągową.

§ 7. 1. Stanowiska pracy usytuowane powyżej 1 m nad poziomem podłogi powinny być obsługiwane z pomostów zaopatrzonych w bariery ochronne o wysokości co najmniej 1,1 m.

2. Szerokość pomostu służącego do obsługi maszyn i urządzeń technicznych powinna wynosić co najmniej 0,75 m.

3. Schody lub drabiny prowadzące na pomost powinny być umocowane na stałe i wyposażone w ochronne poręcze.

§ 8. 1. Otwory w stropach powinny być zabezpieczone pokrywami lub metalowymi rusztami.

2. Jeżeli warunki techniczne nie pozwalają na zainstalowanie pokryw lub metalowych rusztów, przy otworach w stropach należy zastosować barierki ochronne o wysokości co najmniej 1,1 m.

§ 9. 1. W pomieszczeniach produkcyjnych w trakcie przetwórstwa zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego niedopuszczalne jest:

- 1) prowadzenie prac spawalniczych,
- 2) wykonywanie napraw instalacji elektrycznej,
- 3) palenie tytoniu lub używanie ognia otwartego.

2. W pomieszczeniach produkcyjnych prowadzenie prac remontowo-spawalniczych jest dopuszczalne przy unieruchomionych maszynach i urządzeniach technicznych po uprzednim ich oczyszczeniu i usunięciu pyłów osiadłych.

§ 10. 1. W czasie pracy maszyn i urządzeń technicznych niedopuszczalne jest w szczególności:

- 1) wykonywanie prac konserwacyjno-remontowych,
- 2) regulowanie długości łańcuchów, pasków klinowych lub płaskich,
- 3) dokonywanie wymiany zespołów roboczych lub sit,
- 4) wyjmowanie zanieczyszczeń z sit separatora,
- 5) czyszczenie stołu selekcyjnego i rynien wylotowych w selektorze,
- 6) wkładanie ręki do otworów wlotowych i wylotowych śluzy kurzowej,
- 7) regulowanie działania mechanizmu wstrząsowego lub napędowego ślimaka filtra,
- 8) otwieranie pokrywek montażowych lub okienek kontrolnych na wlocie wybieraka dwuślimakowego.

2. Niedopuszczalne jest uruchamianie maszyn do rozdrabniania uzupełniającego ze zdjętą pokrywą, odkręconym wysypem lub ze zdjętymi pokrywami otworów służących do czyszczenia korpusu maszyny.

3. Niezależnie od zakazów, o których mowa w ust. 1, niedopuszczalne jest w czasie pracy:

- 1) obtuskiwaczy do jęczmienia i owsa:
 - a) otwieranie skrzyni przekładniowej obtuskiwacza czołowego (perlaka),

- b) sprawdzanie stanu technicznego sit lub ich czyszczenie,

2) preparatora ziarniaków zbóż:

- a) dokonywanie regulacji pracy aparatu wyrzutowego,
- b) udrażnianie przewodów i zaworów gorącej wody,

3) kralnicy do kaszy — czyszczenie i kontrolowanie ostrości segmentu tnącego,

4) odsiewacza — dokonywanie wymiany sit lub ich czyszczenie przy użyciu narzędzi do tego celu nie przeznaczonych,

5) dozownika do zboża — pobieranie próbek przetworów zbożowych,

6) mieszarek przetworów zbożowych:

- a) wykonywanie doraźnych napraw,
- b) otwieranie okienek kontrolnych.

§ 11. Przy stanowiskach obsługi młynka młotkowego i mieszarki pasz powinny być zainstalowane urządzenia do awaryjnego wyłączenia napędu.

§ 12. W czasie pracy preparatora ziarniaków zbóż należy przestrzegać w szczególności następujących zasad bezpieczeństwa:

- 1) otwory kontrolne parownika oraz instalacja grzejno-parowa powinny być szczelne,
- 2) pobieranie próbek płatków ziarniaków zbóż powinno odbywać się za pomocą drewnianej topatki,
- 3) usuwanie zanieczyszczeń z przenośnika ślimakowego aparatu wyrzutowego powinno odbywać się przy unieruchomionym preparatorze.

§ 13. 1. W razie wystąpienia zatoru na przenośniku, przed jego usunięciem należy wyłączyć napęd przenośnika w sposób uniemożliwiający przypadkowe jego uruchomienie.

2. Przenośniki pionowe o wysokości podnoszenia co najmniej 20 m powinny być wyposażone w hamulec bezpieczeństwa.

3. W przypadku braku technicznej możliwości zainstalowania hamulca bezpieczeństwa w przenośnikach, o których mowa w ust. 2, należy wyposażyć je w sygnalizator poślizgu taśmy.

4. W czasie pracy przenośnika pneumatycznego niedopuszczalne jest pobieranie próbek zboża u wylotu wyrzutni.

5. W czasie pracy przenośnika ślimakowego niedopuszczalne jest wkładanie ręki do wysypu przenośnika.

§ 14. Powierzchnia kraty kosza wysypowego na rampach wyładowniczych powinna wynosić co najmniej 1 m² na każde 10 ton rozładowywanego zboża w ciągu godziny.

§ 15. 1. W trakcie rozładunku pojazdów ze zbożem przy użyciu wywrotnicy samochodowej w kabinie kierowcy nie mogą przebywać ludzie, a obok kosza wysypowego nie powinny znajdować się osoby postronne.

2. Szufła mechaniczna stosowana do rozładunku pojazdów lub wagonów ze zbożem powinna być wyposażona w wyłącznik napędu zainstalowany w bezpośrednim zasięgu ręki obsługującego.

3. Niedopuszczalne jest wchodzenie pod pomost wywrotnicy samochodowej i przed szufłę mechaniczną w trakcie ich pracy.

4. W miejscach rozładunku pojazdów i wagonów niedopuszczalne jest palenie tytoniu i używanie ognia otwartego.

§ 16. Pochylnie workowe powinny być wyposażone w krawężniki o wysokości co najmniej 0,15 m.

§ 17. 1. Ściany pomieszczeń produkcyjnych i magazynów oraz konstrukcje nośne, wspierające i pomocnicze powinny być wykonane w sposób umożliwiający oczyszczanie ich z pyłu osiadłego.

2. Ściany w pomieszczeniach płuczek do zboża powinny być pokryte materiałem nienasiąkliwym i łatwo zmywalnym do wysokości co najmniej 2 m od poziomu podłogi.

§ 18. 1. W czasie pracy wialni do zboża niedopuszczalne jest usuwanie gołą ręką zanieczyszczeń z sita wstępnego.

2. W pomieszczeniach, gdzie odbywa się czyszczenie zboża, niedopuszczalne jest gromadzenie odpadów pochodzących z procesu technologicznego.

§ 19. Czyszczenie zapory magnesowej urządzenia do wychwytywania zanieczyszczeń ferromagnetycznych powinno odbywać się za pomocą drewnianego zgarniacza i przy zamkniętej zasuwie.

§ 20. 1. Mlewniki walcowe do zboża powinny być wyposażone w urządzenia do zgarniania nalepów.

2. Nad walcami w mlewniku i w gniotowniku powinny być zainstalowane ruszty lub inne urządzenia ochronne zabezpieczające pracowników przed urazami.

3. Wymiana walców mielących powinna odbywać się za pomocą specjalistycznego oprzyrządowania.

§ 21. 1. Przejścia nad pędną powinny być wyposażone w mostki z ochronnymi barierkami, a przejścia pod pędną osłonięte od góry.

2. Niedopuszczalne jest:

- 1) nakładanie lub zdejmowanie pasów w czasie pracy maszyn i urządzeń technicznych,
- 2) smarowanie pasów płaskich innymi środkami, niż wynika to z instrukcji obsługi,
- 3) obsługiwanie pędni bez odzieży roboczej i niezbędnych środków ochrony indywidualnej.

§ 22. 1. Na kanale dopływowym, przed komorą turbinową powinien być zainstalowany ruszt ochronny.

2. Przy zastawkach młyńskich należy zainstalować pomost z barierkami ochronnymi, który w porze nocnej powinien być oświetlony.

§ 23. 1. Wchodzenie do komory turbiny młyna wodnego dopuszczalne jest po uprzednim całkowitym opuszczeniu zastawki, opróżnieniu komory z wody i zabezpieczeniu dźwigni podnoszącej zastawkę przed przypadkowym jej uruchomieniem.

2. Wejście do komory, o której mowa w ust. 1 powinno odbywać się za pomocą metalowych kabin umieszczonych na stałe lub klamer.

3. Otwór włazowy nad komorą turbiny wodnej powinien być przykryty odchylaną pokrywą.

4. Niedopuszczalne jest wykonywanie prac remontowych w miejscu dopływu wody przy podniesionych rusztach.

§ 24. Instalacja grzewcza w suszarni roślin paszowych powinna być szczelna, a w razie usytuowania jej na wysokości poniżej 2 m od poziomu podłogi, powinna być zabezpieczona osłoną termiczną.

§ 25. Piec do suszenia roślin przeznaczonych do produkcji pasz powinien być wyposażony w urządzenia do pomiaru temperatury w jego wnętrzu.

§ 26. Przed uruchomieniem sieczkarni do cięcia roślin przeznaczonych na susz należy sprawdzić stan ostrzy noży tnących.

§ 27. Czyszczenie worków po zbożu i jego przetworach powinno odbywać się mechanicznie w pomieszczeniu oddzielonym od pomieszczeń produkcyjnych.

§ 28. 1. Mieszanie przetworów zbożowych oraz ich pakowanie do toreb i worków powinno być zmechanizowane.

2. Przepis ust. 1, w zakresie pakowania przetworów zbożowych, nie dotyczy młynów i wytwórni pasz o wydajności do 4 ton na godzinę.

§ 29. 1. Pryzmy z worków ze zbożem i jego przetworami w magazynach podłogowych należy formować z worków o jednakowej masie, kształcie, rodzaju opakowania i wymiarze, układanych zawiązkami do środka.

2. W razie formowania pryzm z worków, po każdym pięciu warstwach od poziomu podłogi należy stosować wzmocnienia w postaci drewnianych przekładek.

3. Do formowania pryzm o wysokości powyżej 1,50 m albo sześciu warstw od poziomu podłogi należy używać sprzętu mechanicznego.

4. Odległość pryzmy od ściany nie powinna być mniejsza niż 0,75 m, a szerokość przejść pomiędzy poszczególnymi pryzmami powinna wynosić co najmniej 1 m.

5. W magazynach formowanie pryzm opartych o ścianę jest dopuszczalne pod warunkiem, że konstrukcja ściany magazynu odpowiada wymogom wytrzymałościowym dla tego rodzaju składowania, a zboże lub jego przetwory nie utracą swojej jakości.

§ 30. Drabiny przenośne powinny być wyposażone w urządzenia przeciwpoślizgowe.

§ 31. Pracownikom wykonującym czynności wyładunku i załadunku zbóż, pasz lub przetworów zbożowych na otwartym terenie, w okresie jesienno-zimowym, należy zapewnić pomieszczenie do ogrzania się i spożycia ciepłego posiłku.

§ 32. Pracownikom zatrudnionym przy magazynowaniu, przetwórstwie zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego należy zapewnić:

- 1) odpowiednie środki ochrony indywidualnej,
- 2) możliwość odpylania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej,
- 3) pomieszczenia higienicznosanitarne wyposażone w natryski oraz szatnię na odzież roboczą i własną pracownika,
- 4) apteczkę pierwszej pomocy zaopatrzoną w stosowny do potrzeb zestaw środków medycznych.

§ 33. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 24 stycznia 1996 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy przetwórstwie zbóż i produkcji pasz pochodzenia roślinnego (Dz. U. Nr 14, poz. 78).

§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej:

J. Kalinowski